

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevečeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vsa druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiritopna petit-vrsta za enkrat 12 vin za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inerati po dogovoru. Inerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavici: „Sava“, Kranj

Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Vzroki svetovne vojne.

II.

Ruski uspehi pa Angleški niso dali miru in, podpirana po Avstro-Ogrski, je ugovarjala nekaterim mirovnim določbam. Konečno je v poravnavo teh spornih točk predlagal ruski poslanik v Londonu, grof Šuvalov, konferenco v Berlinu, pri kateri so bili navzoči vsi zastopniki velesil in udeleženi balkanskih držav. Bismarck je imel pri teh zborovanjih predsedstvo. Dne 13. julija l. 1878. se je sklenil v Berlinu definitiven mir. Samostalnost balkanskih držav se je sicer pripoznala a ne v onem obsegu, kakor je bilo to določeno v St. Štefanskem miru. S tem se je pa tudi zmanjšal ruski vpliv.

Berlinski mir l. 1878. je torej takoreč ona točka, ki je povzročila v Rusiji vedno večje sovrašstvo do Nemčije in Avstrije. Ruski vladni krogi so bili prepričani, da jih je Bismarck kot predsednik kongresa vodil za nos ter Rusko igral v prilog Angliji in Avstriji. Stvar je bila za predsednika tudi res precej težavna. Prvič ni nikdo želel razširjenja ruskega vpliva na bližnjem vzhodu, drugič pa je imela Rusija enega najbolj nespособnih zastopnikov na kongresu, kanclarja Gorčakova, ki niti iz daleka ni bil kos velikemu angleškemu mislecu lordu Beaconsfieldu (Disraeli). Bismarck se je po lastni izjavi sicer trudil, da bi Rusiji čim več pridobil, a spretnim diplomatom drugih velesil, ki so zlasti izrabljali okolnost, da Rusija pred Carigradom ni imela več tako mogočne vojske kakor pred dvema in pol mesecema še je posrečilo kar najbolj omejiti ruski vpliv tako na Balkanu, kakor v Aziji. Nemčiji smemo verjeti, da ji je bilo mnogo na tem, da si pridobi prijateljstvo Rusije že radi tega, ker je morala vedno računati s sovražnostjo Francije, ki ni mogla pozabiti poraza l. 1870. Osebitno z eno točko berlinskega kongresa se Rusija tudi ni mogla sprijazniti in to je bila določba, da se Avstriji dovoli zasedenje Bosne, Hercegovine in sandžaka Novi Bazar. Ta določba se je sprejela na angleški predlog, kateremu je pa Rusija pravzaprav pritrnila že v tajni pogodbi v Reichstadtu.

Lahko je torej umljivo, da se javno mnenje na Ruskem ni moglo pomiriti. Saj je Rusija na ta način izgubila skoro vse, kar si je s težkimi žrtvami pridobila v turški vojni. Knez Gorčakov, ki je kaj težko prenašal Bismarckovo evropsko slavo, je neuspehe ruske diplomacije zapisal na rovaš predsedstva, in tako se je na Ruskem utrdilo prepričanje, da je Bismarck igral nepošteno vlogo ter ogoljufal eno stranko na korist druge.

V vseh ruskih krogih se je ta trditev vedno in vedno ponavljala, tako da je nekako prešla ruskemu narodu v meso in kri. Sam car Aleksander II. je to verjel in njegovo prijateljstvo do Bismarcka se je znatno ohladilo. Ruski prestolonaslednik pa kot soprog danske princezinje itak ni mogel nikdar pozabiti, da je voditelj nemške politike spravljal Dansko ob dve cvetoči pokrajini (Slezvik in Holstein).

Dočim je torej dotedaj imela Nemčija nemošten mir in je bila z vsemi sosedi v najboljšem prijateljstvu, je berlinski kongres to stanje hipno predrušil. Francija, ki ni nikdar mogla pozabiti poraza pri Sedanu in izgube Alzacije in Lotaringije, je imela sedaj prosto pot, da neti v ruskih vladnih krogih sovrašstvo do Nemčije. Saj ni nikdar opustila misli po revanži, misli, ki jo nosi vsak Francoz globoko v srcu, ako tudi ne govori o njej, spominjajoč se Gambette, ki je rekel: „Misliti je treba vedno na to, a nikdar o tem govoriti.“ Dokler je živel še car Aleksander II. so bila vsa prizadevanja zaman. Saj je vedel ceniti dobro sosesčino in resno je mislil na zvezo z Nemčijo. Ko pa je zasedel prestol l. 1881. Aleksander III. ni bilo več misliti na tako zvezo.

Tako je bila Nemčija stisnjena med dva sovražnika. Na eni strani Francija, na drugi Rusija,

in le državniška Bismarckova ženitovalnost je iz te zagate našla izhod. Njegovemu prizadevanju se je posrečilo, da je sklenil zvezo z Avstro-Ogrsko, koji zvezi je pristopila naposled tudi Italija.

Sedaj ko je pri prvi resnejši preizkušnji razpadla trozveza v dvozvezo, se naravnost čudimo, kako je bilo to mogoče. A takratne razmere so Italijo prisile, da je storila korak, ki je bil že iz vsega početka zamišljen le za tako dolgo, dokler je trajalo sovrašstvo med Anglijo in Rusijo. Italijanskemu ljudstvu niso simpatični ne Nemci, še manj pa Avstrijci, kot tekmeči Italije ob Adriji in ravno trozvezi se je zahvaliti, da zgodovinska nasprotstva med nami in Italijo že niso izbruhnili prej.

Avstrijsko-srbska vojna.

Z južnega bojišča.

Na južnem bojišču so Srbi v zadnjem času opetovano s topovi obstreljevali odprta mesta ob naši meji.

Tako so dne 10. februarja oddali okrog 100 streliv iz težkih topov na Zemun, poškodovali s tem več poslopj, med njimi glavni poštni urad, ranili civilne osebe ter usmrtili 2 otroka.

Dne 17. februarja so obstreljevali Mitrovico. Poveljstvo naše balkanske armade je na to dalo s težkimi topovi kratek čas bombardirati Belgrad ter obvestilo s parlamentarjem vrhovnega zapovednika, da bo v bodoče na vsako obstreljevanje kakoga odprtega mesta odgovorilo z enakim bombardementom.

Avstrijsko-ruska vojna.

Boji v Karpatih.

V ruski Poljski traja ojačen ogenj topov in pušk. Za ruske predpozicije v prostoru južno od Tarnowa, ki smo jih zavzeli, in ob Dunajcu, so se razvili ljuti boji.

Sovražnikove protinapade smo večkrat krvavo odbili.

V karpatski fronti je splošen položaj do okoličice pri Wyszokowu neizpremenjen.

Skoro povsodi se vrše boji.

V jugovzhodnji Galiciji sovražnik ni mogel vzdržati, svojih močnih pozicij severno od Nadvorne.

Izognivši se zadnjemu odločilnemu napadu, se je odpravil v smeri proti Stanislavu.

Zasledovala ga je naša konjenica.

V bojih na karpatski fronti, od Dukle do Wyszokowa, smo zopet odbili več ruskih napadov s težkimi izgubami za nasprotnika ter pri tem vjeli 750 mož.

Velika bitka v Karpatih.

Iz takozvanih karpatskih bojov se je razvila velika bitka v Karpatih. Zato so se boji razvijali v enotno bitko tako dolgo, ker to bojišče ni prav lahko dostopno, kjer bi mogle čete korakoma prodirati. Karpatska bitka je krvava borba raznih manjših enot. V splošnem pa je to boj vojakov oko v oko. Naravno je, da se taka bitka, ne razteza marveč kopicami na gotovih krajih in vedno krči. Zato je sila boja narasla v zadnjih urah tudi v centrumu.

Na zahodu se vrše hujši artilerijski boji in boji pehote v zakopih, tako ob Dunajcu, ob Biali in celo pod Duklo. Med zahodom in vzhodom se vrši najhujši gorski boj svetovne zgodovine, na zasneženem ozemlju v dolinah in silnih gozdovih. Dan na dan se vrše najsilnejši boj: in le s težavo si je napraviti celotno sliko.

Vedno iznova je treba naglašati, da bojuje avstro-ogrsko vojska sedaj najstrašnejšo in najtežavnejšo bitko te svetovne vojne. Brezprimerni odpor Rusov je dokaz, da se boje, da na tej črti izgube vse.

Zavzetje Kolomeje in Črnovic.

Vsled energičnega prodiranja naših čet v dolini Pruta, so bili Rusi prisiljeni zapustiti Črnovice. Rusi zapuščajo mnogo municije in živil.

Zasedenje Črnovic z vojaškega stališča ni velikega pomena, pomembno pa je zato, ker je dokaz, da se Rusi na tej fronti našim četam ne bodo mogli več ustavljati.

Naskok na Kolomejo se je posrečil, ko so naše čete odstranile skoro nepremagljive ovire. Ruse, ki so se bili zakopali na vrhovih v boku mesta, so morali naši v neprestanih bajonetnih bojih pregnati iz njihovih pozicij. Kako silen je bil boj in kako močen naš sunek, se da najbolje dokazati s tem, da so naše čete skoraj istočasno z bežečimi Rusi dosele v mesto. Zato Rusi tudi niso mogli več razsteliti strateško važnega mostu čez Prut, dasiravno je bilo vse pripravljeno.

Ponesrečen ruski napad pri Volovcu.

Na poljsko-gališki fronti vlada, izvzemši posameznih živahnih artilerijskih bojov, po večini mir.

Položaj v Karpatih je v splošnem neizpremenjen. V bojih ob zgornjem Sanu smo zavzeli neko višino. Vjeli smo 5 častnikov in 198 mož.

Severno od sedla Volovec je poizkušal sovražnik, izrabivši snežni metež, v trdovratnih bojih prodrati v postojanke, ki so bile zasedene od naših čet. Napad je bil odbit s težkimi izgubami za sovražnika. Ujeli smo 300 Rusov. Boji južno od Dnjestrja zavzemajo čezdalej večji obseg in razsežnost.

Ruske odredbe v zasedenih delih Galicije.

Ruske oblasti preosnavljajo hitro šolstvo v vzhodni Galiciji. V Tarnopolu in v Stanislavu so otvorili pedagoške tečaje, namenjene ljudskošolskim učiteljem. Tudi v Črnovicah so nameravali otvoriti podoben tečaj, a so ga odgodili. „Warszawska Gazeta“ poroča, da vodi porusovanje vzhodne Galicije volhynski nadškof Eulogius, ki je poročal svetemu sinodu v Petrogradu, da je nastanovil 50 galiških ruskih župnij, kjer lahko v kratkem otvorijo ruske cerkvene šole. Napovedanih odredb glede na ustanovitev pravoslavne cerkve v Bukovini zdaj ne morejo izvesti. Sveti sinod namerava odstaviti nadškofa Repta, ker je zapustil svojo škofijo.

Ruska poročila.

Ruski listi priznavajo, da so zavezniki v šestih nekaterih važnih karpatskih prelazov. — „Nowoje Wremja“ piše, da avstrijske čete kljub neugodnemu vremenu v Karpatih zelo pridno delujejo. Izsilile so bitko in pri tem posebno ob gornjem Sanu pokazale največjo vztrajnost in trdovratnost. — „Figaro“ poroča iz Petrograda: Položaj je v splošnem za Ruso zadovoljiv.

V Karpatih smo zopet zavrnili vse ruske napade.

V Karpatih številni ruski napadi, ki so v zapadnem odseku trajali tudi ponoči.

Vsi ti poskusi sovražnika, da bi prodrli do zavorne črte, so se ponesrečili z velikimi izgubami zanj.

Južno od Dnjestrja so se razvili boji v večjem obsegu.

Po daljšem boju smo včeraj odbili večjo sovražno skupino, vjeli 2000 mož ter vplenili 4 topove in mnogo vojnega materijala.

V uradnem ruskem komunikeju za napačno označena vsota 29.000 vojnih vjetnikov, ki so jih naše čete od konca januarja do pred par dnevi zajele v karpatskih bojih, se je med tem povečala in je narasla na 64 častnikov in 40.806 mož. K temu še prihaja 34 strojnih pušk in 9 topov.

Megleno vreme je zaviralo v zapadni Galiciji artilerijsko in vsako drugo bojno aktivnost.

Ob karpatski fronti so se na navaden način razbili ruski napadi ob znatnih izgubah za sovražnika. Vjeli smo 7 častnikov in 550 mož.

Boji južno od Dunajca trajajo.

Na bojišču se je posrečilo preizkušenim hrvatskim četam, da so v uspešnih napadih vrgle Ruse iz več vasi, zavzele višinske pozicije, ki jih je sovražnik močno utrdil ter pridobile nadalje na prostoru.

Nemško-francoska vojna.

Odbiti francoski napadi.

V Champagni, severno od Perthesa, in severno od Leesminilsa so Francozi izvršili napad z zelo močnimi četami. Vsi sovražnikovi puskusi, da bi prebil nemške bojne črte, so se ponesrečili. Na nekaterih malih točkah mu je uspelo, da je udril v nemške najsprednejše järke. Boji se tam še vrše. Sicer so nasprotnika povsodi odbili z velikimi izgubami. Tudi severno od Verduna so odbili francoski napad. V Combresu so Francozje po ljuti artilerijski pripravi obnovili svoje navale. Boj še traja.

V Vogezih so Nemci v naskoku zavzeli sovražno glavno pozicijo na višinah vzhodno od Sulzerna v širokosti 2 kilometrov, takisto tudi Reichackerkopf, zapadno od Münstera. Za višine severno od Mülbacha, se vrše še boji. Po boju so zasedli Metzeral in Sondernach. Pri Nieuportu je zadela neka sovražna ladja, najbrže minonoska na mino in se potopila.

Sovražne torpedovke so izginile, ko so jih Nemci obstreljevali.

Ob cesti Gheluvelt-Ypern in ob kanalu vzhodno od Yperna so osvojili Nemci po en sovražni strelski jarek. Vjeli so nekaj sovražnikov. V Champagni je vladal po težkih bojih zadnjih dni razmeroma mir. Pri Combresu so zavrnili tri z močnimi četami in z veliko trdovratnostjo izvedene francoske napade. Sovražnik je imel težke izgube. Vjetih je bilo 2 častnika in 125 mož.

V okolici jugovzhodno od Sulzerna je nemška armada osvojila Hohrodberg, višino pri Hohrodu in pristavi Bretzel in Wiedenthal.

Nemci odbili vse francoske napade.

Wolffov urad, javlja: Vzhodno od Yperna smo zopet zavzeli neki sovražni strelski jarek.

Sovražni protinapadi na zavzete pozicije so ostali brezuspešni.

V Champagni je vladal tudi včeraj razmeroma mir. Število v zadnjih tamkaj se vršecih bojih vjetih Francozov se je zvišalo na 15 častnikov in nad 1000 mož. Dognano je, da so krvave sovražnikove izgube izredno visoke.

Proti naši poziciji od Verduna je nasprotnik izvršil brezuspešne napade.

Po boju smo v Vogezih zavzeli Hohrod in Stossweier.

Nemško-ruska vojna.

Potisnjeni ruski oddelki v ruski Poljski.

Ob fronti v ruski Poljski vlada živahna bojna aktivnost, ker so Rusi, da bi prikrili svoje kretnje, ojačili za bojno črto svoj artilerijski in pehotni ogenj. Na to so se razvile v raznih odsekih bojne akcije, ki so imele za posledico, da so prepodili sprednje ruske oddelke.

V zapadni Galiciji so deli naše bojne fronte pričeli z napadom in so zavzeli nekatere predpozicije sovražne strelske črte.

V svojem bojnem oddelku so tirolski cesarski lovci v presenetljivem naskoku zavzeli neko vas, ki jo je sovražnik že tedne utrjeval in obdal z zavorami, ter vjeli 300 mož.

Boji v karpatih se nadaljujejo z veliko trdovratnostjo.

Severno od Nadworne in Kolomeje so naše čete odbile ruske navale s težkimi izgubami za nasprotnika. Borbe postajajo vedno srditejšje.

Boji pri Grodnu, Kolnu in Myszynjcu.

Tauroggen so Nemci zavzeli. Zasedovalni boji severozapadno od Grodna in severno od Suchewolle se nahajajo pred zaključkom.

Boj severozapadno od Kolna še traja.

Južno od Myszynjca so Nemci vrgli Ruse iz nekaterih vasi.

V Poljski severno od Visle so se vršili na obeh bregovih Wkre vzhodno od Racionza manjši spopadi.

Rusi poizkušajo prekoračiti Bobr.

Ponovljen sovražni napad z Grodna so Nemci z lahkoto odbili. Jugovzhodno od Avgustova se je posrečilo Rusom, da so na dveh točkah prekoračili reko Bobr. Pri Sztabinu so sovražnika vrgli zopet nazaj. Pri Krasnyboru je pa boj še v teku. Pri Praszyszu so ujeli 1200 Rusov in dva topova. Vzhodno od Skiernjovic so odbili ruski napad.

Boji na vzhodu.

Nemški glavni stan poroča: Poskušen naval, ki so ga izvršili Rusi z hitro zbranimi, na novo sestavljenimi četami od Grodna v severozapadni smeri, se je ponesrečil z uničujočimi izgubami.

Število na zasledovanju po zimski bitki v Mazuriji uplenjenih topov se je zvišalo na več kakor 300. Med temi je bilo 18 težkih topov.

Severnozapadno od Ossowieca, severno od Lomze in pri Praszyszu boji še trajajo.

Ob Visli vzhodno od Plocka smo prodrli dalje v smeri na Wyszegrod.

V Poljski južno od Visle smo odbili naval neke ruske divizije proti našim pozicijam na Rawki.

Končni rezultat nemške zmage v Mazuriji.

Uradno. Zasedovalni boji po zimski bitki v Mazuriji so končani. Pri čiščenju gozdov severozapadno od Grodna in v bojih v obrečju Bobra in Narewa, o katerih smo doslej vjeli 1 poveljujočega generala, dva divizijska poveljnika, 4 druge generale in približno 40.000 mož ter vplenili 75 topov, še ne dognano število strojnih pušk in mnogo drugega vojnega materiala. Celokupni plen iz zimske bitke v Mazurjih je s tem narasel na 7 generalov, nad 100.000 mož, nad 150 topov dočim se vojni material vseh vrst, vključno strojne puške, se ne da niti približno pregledati. Težke topove in municijo je sovražnik često zakopal ali pa potopil v jezerih.

Oficijozno rusko poročilo o porazu v Mazurjih.

Ko se je moral nemški generalni štab z raznimi trdovratnimi napadi in grozovitimi žrtvami prepričati o nemogočnosti pregnati nas z levega brega Visle je pričel koncem januarja z novim načrtom. Nemčija je zelo spretno vporabila svoje izredno dobro železniško omrežje ter vrgla močne čete v Vzhodno Prusijo z nalogo, da porazi našo X. armado, ki je zavzemala močno utrjene pozicije ob reki Angerapp in Mazurskih jezerih. Da si zagotovi uspeh te operacije, je poslalo nemško armadno vodstvo tudi del svojih čet iz front ob Bzuri in Rawki na desni breg Visle.

Koncentracijo nemških čet smo opazili že 4. februarja, vendar je bilo mogoče obsežnost teh operacij konstatirati šele nekaj dni pozneje. Da s potrebno naglavo postavijo potrebne ruske čete v fronto v Vzhodni Prusiji in se ustavijo pritisku sovražnika, so sklenili ruski poveljniki, ker jim je primanjlovalo železnic, umakniti rusko vojsko do meje in še delj v smeri na Njemen in Bobr. Pri teh operacijah pa je številen sovražnik grozil obkoliti desno krilo X. armade, ter je bilo to prisiljeno se hitro ukreniti v smeri na Kovno.

Ta hitra operacija je odkrila krilo sledečega armadnega zbora, ki je prišel v zelo težaven položaj, iz katerega so se rešili le posamezni oddelki. Drugi zbori X. armade, ki so se s trdovratnostjo prebili, so se počasi umikali ter napadajočega sovražnika hrabro zavračali in mu prizadejali težke izgube. Operacije je silno oviral globok sneg, vsled česar avtomobili na cestah niso prišli naprej ter je tren zaostal in ni mogel dospeti v svoje namembne postaje. Počasi, korak za korakom se umikajoč, so se naše čete, ki so tvorile levo krilo X. armade, ustavljale sovražniku 9 dni na poti, ki jo je sicer lahko napraviti v 4 dneh. Dne 19. februarja so prišle naše čete, ko so se umikale pri Avgustovu, iz boja ter so zasedle določene jim pozicije. Med tem se je razvila nemška fronta v okolici Ossowieca na cestah iz Lomze v Edkabno, severno od Kadzialja. Na več krajih so bili boji zelo trdovratni.

Turška proti tripelententi.

Brezuspešen napad na Drdanele.

Glavni stan javlja: Osem angleških in francoskih oklopnih križark je dne 18. t. m. obstreljevalo 7 ur dolgo zunanje fore Dardanel, ne da bi mogle prisiliti naših forov, da bi umaknili. Sovražnik je oddal 600 strelav iz velikega kalibra in iz 15 centimeterskih topov. Tri sovražne oklopne križarke so bile poškodovane, med njimi admiralska ladja težko. Na naši strani sta bila ubita 1 častnik in 1 vojak, lahko ranjen pa je bil 1 vojak.

Francija in Anglija priznavate ruske aspiracije na Carigrad in Dardanele.

Stockholm, 23. februarja. „Allg. Ztg.“ ve iz zanesljivega vira, da ste Francija in Anglija odobrili rusko namero se polastiti Carigrada in Dardanel. Zato so se govori ruskih državljanov v dumi glasili baš o carigrajskem in dardanelskem vprašanju tako odločno. V trozvezi vlada glede teh vprašanj popolno soglasje in Rusija ima proste roke.

* * *

Albanski vpad v Srbijo.

Srbski tiskovni urad javlja: Srbske čete so zasedle zopet skoraj vse od Albancev osvojene obmejne kraje ter prisilile Albance, da so se z velikimi izgubami umaknili. Na posameznih točkah se boji še nadaljujejo.

Zofijski politični krogi pa smatrajo srbsko-albanski konflikt za srbsko intrigo. Srbija hoče navzlic vsem pogodbam in obveznostim zasesti

strategične točke v Albaniji in prodreti na morje. Bolgarski krogi pričakujejo, da bo Italija vložila svoj veto.

Kitajska in Japonska.

Japonski poslanik konferira vsak dan s predsednikom Yuanšikajem in kitajskimi ministri. Prebivalstvo je mirno. Izbruh vojne je izključen, ker se Kitajska moderni japonski armadi sploh ne more upreti. Kitajska se bo torej v skrajnem slučaju iztekla — k diplomatskem protestu. Poskus nekaterih velesil, pripraviti kitajsko vlado do tega, da bi nekoliko samozavestnejše nastopala, je bil brezuspešen.

Kakor poroča „Daily Cronicle“, se vrše na Japonskem velike vojaške priprave. Vse vojne ladje so bile pozvane domov, na 16 oklopnih je bilo vkrcanih 20.000 mož. Okrog 35 oklopnih in 35 drugih vojnih ladij križari ob kitajskem obrečju. Dva letnika starejšega moštva sta bila mobilizirana, v Koreji pa je bilo proglašeno obsedno stanje.

Italijanska zbornica.

Ministrski predsednik Salandra izjavlja v svojem in v imenu zunanjega ministra Sonina, da nima vlada v svojih izjavah, ki jih je podala v zbornici v decembru, do tega trenutka ničesar spreminjati; zato prosi posl. Chiesa, da naj ne vztraja pri svojem predlogu. Za slučaj pa, da bi posl. Chiesa, pri svojem predlogu vztrajal, prosi ministrski predsednik zbornico, da naj razpravo o njem za pol leta odgodi.

Poslanec Chiesa je vzel to izjavo ministrskega predsednika na znanje ter je opustil svojo zahtevo, da se določi dan za debato o njegovem predlogu, ki pozivlja vlado, da naj se izjavi o zunanji politiki.

DNEVNE VESTI.

Odlikovanje. Sodnik Ivan Kerč, rez. nadporočnik pri 23. pehotnem polku, ki je padel na bojišču, je bil po smrti odlikovan z vojaškim zasluznim križcem III. razreda z vojno dekoracijo.

Nesreča. Tiskarja v Kamniku gosp. A. Slatnarja je zadela težka nesreča. Pri popraviljanju stavka v stroju, ki je bil v teku, ga je stroj zagrabil ter mu na desni roki odtrgal dva prsta, druge pa močno poškodoval.

Podružnica „Rdečega križa v Kranju“ priredi dne 6. marca t. l. v prejšnji sokolski telovadnici koncert po vspredu, kakor ga na drugem mestu priobčujemo. Zborovo petje odrade, ker so najboljši pevci mobilizirani. Zato pa bomo odškodovani s pesmimi, ki jih nam bo pela koncertna pevka gospica Cenka Sever iz Ljubljane, gojenka g. M. Hubada in g. H. Sattnerja, znana iz koncertov „Glasbene Maticice“. Izbrala si je izključno slovenske, po večini otroške pesmi, ki so zagledale luč sveta v „Novih akordih“ in ki se bodo v Kranju prvič pele. Pesmi so preproste, zahtevajo pa finega in naivnega predavanja. Vpeljali bomo tudi A. Dvořáka, najslavnejšega češkega skladatelja svetovnega slovesa, katerega muza žari od veselja do življenja, do šegavosti in prirčnosti. Čeh Suk, učenec Dvořákov, je polnokrvni modernist, predstavitelj finih duševnih procesov. V Dvořáku poje češko ljudstvo: „Suk sledi toku časa, ki zahteva močnih individualitet.“ „Hrepenenje“ in „Pomlad“ sta mu privrela iz novejšje dobe, ko še ni iskal novih glasbenih vrednosti, kakoršne se prikazivajo in prevladajo v novejših njegovih skladbah. Povsem času primerna bo deklamacija pesmi „Oljki“, Simon Gregorčič se bo pa oglasil tudi s svojimi vojaškimi pesmimi. Te in ono vedno radi poslušamo. Ni nam treba apelirati na Kranjčane in okoličane, vsaj vemo, da sta mesto in okolica vselej rada priskočila z odprtimi rokami in odprtim srcem na pomoč, kadar je bilo utešiti nesrečo in lajšati gorje. Čisti dobicek se uporabi po večini v pomoč našim vojakom v ljubljanskih bolnišnicah. Bog daj, da bi se ga nateklo na dukate!

Vabilo h koncertu, ki ga priredi podružnica Rdečega križa v Kranju, v soboto, dne 6. marca 1915 v Omersovi, prej sokolski telovadnici, s prijaznim sodelovanjem sledečih dam: Hermine Valenčič, Šaše in Vere Majdič ter koncertne pevke Cenke Sever in gospodov: Makso Pirnata ter Oskarja Deva. Vspored: 1. A. Dvořák: Poloneza, igrate na klavirju gospici Majdič. 2. Vojaške pesmi Simona Gregorčiča, predava g. Pirnat. 3. dr. B. Ipavc: Božji volek; E. Adamič: Uspavanka; O. Dev: Kanglica, poje gospica Sever s spremljevanjem na klavirju. 4. I. Suk: Pomlad; Hrepenenje, igra na klavirju g. Dev. 5. Simon Gregorčič: Oljki, deklamira ga. H. Valenčič. 6. A. Dvořák: Finale iz kvinteta G-dur, igrate na klavirju gospici Majdič. 7. Narodna: Bom šel na planince; I. Pavčič: Pesem; A. Lajovic: Bujni vetri v polju, poje gospica Sever s spremljevanjem na klavirju. 8. A. Dvořák: Slovanski plesi, igrate na klavirju gospici Majdič. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Čene prostorom: Sedeži od I. do III. vrste po 2 K; vsi drugi po 1 K; stojišča 60 v; za dijake 20 v. Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejmejo. Kdor se ne bi mogel udeležiti, naj blagovoli svoj prispevek poslati gorenjemu

odboru. Čisti dobiček se bode uporabil v vojaške dobrodelne namene, zlasti se bodo nakupila okrepčila, živila in smodke za ranjene in boljše vojake v bolnišnicah v Ljubljani. Vstopnice se bodo dobile zvečer pri blagajni. K obilni udeležbi vabi uljudno **odbor.**

Kdor si hoče klavir uglasiti, naj to naznani v občinski pisarni pri g. tajniku Smigovcu. Prihodnji teden pride semkaj uglasivalec klavirjev, ki dela solidno in ceneno.

Razglas glede popisa zalog. Dne 28. februarja 1915 se bode pričel v občini popis zalog na žitu in moki v smislu cesarske naredbe z dne 21. februarja 1915 (drž. zak. št. ...). Namen popisa zalog je splošno znan. Poda naj natančno sliko, na podlagi katere se poraba do prihodnje žetve lahko uredi. Patrijotična dolžnost vsacega je svoje zaloge na žitu in mlestvini veštno napovedati in oblasti pri popisu podpirati. Popis zalog naj se vrši po zaupnikih oblasti, ki imajo naznanilne liste po napovedi posestnikov zalog izpolniti. Pri popisu in pregledu sodelujočim zaupnikom podati je vsa potrebna pojasnila. Nihče ne imej pomislekov, to storiti. Zaupniki so storili obljubo najstrožje molčečnosti o privatnih razmerah in kupčijskih tajnostih, katere pri svojem delovanju zvedo. Kdor napove zaloge, katere pri prejšnjih popisih ni prav napovedal ali jih zatajil, se ne sme več kaznovati. Nihče naj se zato iz strahu pred kaznijo ne pusti od resnične napovedi odvrniti. Izrecno se opozarja, da opuščeni poziv k napovedi od strani zaupnih oseb (za nekatere kraje so tudi ženske osebe določene) nikakor ne oprošča od napovedne dolžnosti ali od kazni, ki je stavljena na pregreške proti tej dolžnosti. V interesu vsacega posameznika je torej se pravočasno pri zaupniku k napovedi javiti. Napovedi podvržene zaloge, katerih se ne napove, se lahko kot v prid državi zapadle proglašajo. Kdor vedoma v svoji lasti ali hrambi nahajajoče se zaloge na žitu in mlestvinah zataji, kaznovan bode pri sodišču z zaporom od jednega tedna do šestih mesecev in ako vrednost zalog presega 500 K, s strogim zaporom od jednega mesca do jednega leta. Poleg zapornih kaznij prisodi se tudi lahko denarna kazen 20.000 K. Kdor pri popisu zalog ne poda v stavljem roku od njega zahtevanih pojasnil, se brani na stavljena vprašanja odgovoriti ali nanje napačno odgovori, kdor pooblaščenca oblasti zabrani vstop v svoje shrambe, obratne ali druge prostore upogled v svoje gospodarske in kupčijske zapiske, ali sploh zabrani dati zahtevana pojasnila ali poda neresnična pojasnila, kaznovan bode pri sodišču z zaporom od treh dni do treh mesecev ali z denarno kaznijo od 20 do 2000 K. Poleg zapornih kaznij prisodi se lahko denarna kazen do 2000 K. Tudi se lahko izreče izguba obrtne pravice. Vsak posestnik napovedi podvrženih zalog naj množino posameznih vrst ugotovi v kilogramih, da je v položaju popisovalcu takoj podati natančne podatke. Napoved druge mere, kakor v kilogramih (na primer v mernikih, litrih i. t. d.) je prepovedana. Okrajno glavarstvo apeluje tudi pri tej tako važni akciji na že tolikokrat izkazani patrijotični čut prebivalstva. Proč z vsako sebičnostjo; vse v korist za splošni blagor!

Navedba zalog. Vsak mora naznaniti koliko zaloge je imel 28. februarja, tudi če se pregleda zaloga pozneje. Kar je porabil iz zaloge od 28. februarja naprej do dneva pregledovanja, se mora prišteti. Množine, ki jih je kdo kupil po 28. februarju do dneva popisa se ne štejejo.

Način popisovanja. Popisovalo se bo na ta način, da se bo izpolnila prijavnica, ki jo prinese zaupnik s seboj ter jo izpolnil po navedbah stranke. Zaupnik se bo prepričal o resničnosti navedb. Stranka, pri kateri se bodo zaloge popisale, mora prijavnico podpisati ali podkrižati. Kdor nima 28. februarja vsega skupaj: žita, moke in drugih mlevskih pridelkov več, kakor 20 kilogramov, temu ni treba natančneje označiti množin posameznih vrst. Treba mu bo samo podpisati, da 28. februarja ni imel več kakor 20 kilogramov. Kdor ima torej 21. kg moke, oziroma žita, vrst moke in mlevskih pridelkov, mora vse to podrobno naznaniti. Tudi mora vsakdo v svojem lastnem interesu povedati, za koliko ljudi ima v svojem gospodinj-

stvu skrbeti za hrano. Pri podrobni naznanitvi posameznih žitnih vrst, vrst moke, ržene moke, ječmenove, koruzne moke, koliko zdroba, pšeničnega zdroba in ječmenčka. Vse napovedi morajo biti v kilogramih, ne v litrih, mernikih itd., tudi ne v meterskih stotih, ker je te treba še le preračunati.

Žito za setev. Pri popisovanju žita se mora navesti skupaj z drugimi zalogami tudi žito za setev, pač pa se bo posebej zaznamovalo, koliko žita je od vsake vrste določenega za setev. Tudi je treba ločeno navesti, koliko žita je treba za nasejanje lastnega polja in koliko ga je določenega za prodajo. Na noben način se to žito za setev ne bo omejilo, marveč je naglašati, da je ravno letos spomladi največje važnosti, da se posejejo vsa polja.

Kdor ima konje, bo moral zaupniku povedati tudi koliko konj ima. Zato je važna tudi natančna napoved ovsa.

Namen popisovanja. Kakor že omenjeno, se prične popisovanje na celem Kranjskem dne 28. februarja in mora biti končano do 5. marca. Čim bolj natančne bodo napovedi, tem hitreje se bo izvršilo popisovanje in tem prej bo mogoče v splošnem urediti porabo teh neobhodno potrebnih potrebščin. Vodilna načela te ureditve preskrbe prebivalstva so določena že v cesarski naredbi in imajo namen, preskrbeti prebivalstvo do prihodnje žetve s kruhom. Vsakdo mora torej sam pomagati, ker gre za tako velike interese skupnosti.

Razno.

Sistematična ureditev prodaje kruha v Berlinu. Berlinski magistrat je odredil, da smejo peki prodajati v bodoče kruh le legitimiranim osebam. V ta namen se bodo izdajale na magistratnih uradih družinskim gospodarjem posebne znamke natančno po številu članov družine.

Italijanskega potresa posledice. Po poročilu „Matina“ znaša skupno število smrtnih žrtev potresa od 13. januarja 44.650. Trideset krajev je kakor pometenih, 15 krajev razdejanih do dveh tretjin, 200 občin pa je postalo za stanovanje neposobnih. 600.000 oseb je brez strehe, brez obleke in kruha. Potres se je raztezal čez petero provinc.

Zopet novi predsednik v Mehiki. General Villa se je proklamiral za predsednika mehikanske republike ter je sestavil svoje civilno ministrstvo iz svojih privržencev.

Obrahljeni bankovci po 2 K. V prometu je sedaj jako mnogo bankovcev po 2 K, med tem ko so srebrne krome nekam redke postale, zlatih pa sploh že dolgo ni videti. Med bankovci po 2 K, je vse polno že močno obrahljenih. Avstro-ogrška banka sicer vse zamenja, a ker ta banka ni vsakemu pri rokah, je finančno ministrstvo zaukazalo vsem drž. blagajnam in davkarijam, da morajo tudi ti uradi zamenjavati raztrgane in zamazane bankovce po 2 kroni.

Rusija kupuje baker. „Baseler Nachrichten“ javljajo iz Milana: Rusija je nakupila v Ameriških Združenih državah 25 milijonov funtov bakra, ki se prepelje v Rusijo preko Vladivostoka.

Obsojeni francoski vjetnik. Kakor poročajo listi iz Hannovera, je bil francoski vojni vjetnik Leszuyr obsojen radi razžaljenja Veličanstva z dveletno ječo, ker je koncem novembra v bolnišnici v Verdunu iztaknil uč. tamkaj viseči cesarjevi sliki. Zastopnik obtožbe je poudarjal potrebo, da se slučaj presoja v nasprotju z brezobzirnim postopanjem francoskih sodišč z največjim mirom in največjo objektivnostjo. Obtežljivo je bilo, da je obtoženec obdolžil zločina nekega drugega.

ZADJNE VESTI.

Uspešni boji južno od Dnjestra.

V Ruski Poljski nobene izpremembe. Na zapadno gališki fronti smo vjeli pri navalu neke bojne skupine, ki je iztrgala Rusom vzhodno od Grybowa več oporišč, 500 mož in

uplenili 6 strojnih pušk.

V Karpatih je zopet zapadel močan sneg, ki vpliva na bojno aktivnost.

Splošna situacija se ni izpremenila.

Napad naših čet v bojih južno od Dnjestra napreduje z uspehom.

V bojih dne 21. in 22. februarja smo vjeli 10 častnikov in 3338 mož.

V Bukovini vlada mir.

Nemci so zavzeli Praszysz in vjeli 10.000 Rusov.

Trdnjavi podobno izgrajeno mesto Praszysz so včeraj po trdovratnem boju zavzele vzhodno-pruske rezervne čete. Nemci so vjeli nad 10.000 mož ter vplenili nad 20 topov, celo zalogo strojnih pušk in zelo mnogo materijala.

V drugih bojih severno od Visle so v zadnjih dneh vjeli 5000 Rusov.

V Poljski južno od Visle so Rusi zasedli z napadom, ki so ga izvršili s petkratno premočjo, predurdbo Mogily, jugovzhodno od Bolimowa.

Zabeležbe vredno je, da je poveljnik ruske 57. rezervne divizije, ki so ga vjeli pri Augustowu, izpraševal nemške častnike, ako je res, da bo v kratkem padel Antwerpen, ki ga oblegajo Nemci.

Ko so mu na to pojasnili položaj na zapadu, ni hotel verjeti, da bi se nahajala nemška zapadna armada na francoskih tleh.

* * *

Situacija v Srbiji.

Iz Sofije poročajo: Streljanje ob Savi je zopet popolnoma prenehalo. Srbski topovi so napravili na avstrijski strani le malo škode. — Srbska vojna uprava jo poslala mnogo vojakov na dopust, ker računa, da bodo Avstrijci še dalj časa obročali celo pozornost na sever. Pač pa namerava Srbija udariti v Albanijo. Vpad Albancev je bil od srbske vlade naravnost pri Essad paši naročen, da služi za povod vojaškim operacijam, s katerimi si hoče Srbija izsiliti dohod do Jadranskega morja.

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju.

Št. 84.

Razglas.

Vsled sklepa odboro ve seje opusti se v pisarni „Obrtne zadruge“ in „Pomožne bolniške blagajne“ za nedoločen čas popoldansko uradovanje od 2. do 4. ure.

Uraduje se odslej naprej le vsak delavnik in nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne, kar naj blagovolijo p. n. stranke vzeti na znanje.

NAČELNIŠTVO ZADRUGE ROKODELSKIH IN SORODNIH OBRTOV V KRANJU, dne 25. februarja 1915. 23

Med dobrimi najboljše so

Puch-kolesa

Pfaff

šivalni stroji

Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGN. VOK

Zaloga šivalnih strojev in dvokoles

LJUBLJANA, SODNA UL. št. 7.

zraven sodnije. 10 3

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega davka.

4 3/4 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad nad K 800.000.

Rezervni zaklad nad K 800.000.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik
 okrožni zdravnik in zobozdravnik in
Fr. Holzacker
 konc. zobotehnik
v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovžu,
 je slavnemu občinstvu vsak de-
 lavni dan od 8. ure zjutraj do 5.
 ure popoldne in ob nedeljah do-
 poldne na razpolago.

**Spominjajte se
 Rdečega križa**

! Nevestam!

**Najstareja
 trgovina**

! Ženinom!

Ferd. Sajovic

**v Kranju
 (poprej J. C. Pleiweiss)**

2 52-9

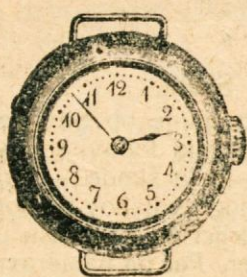
priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga sukna za ženske obleke, barhenda za bluže in obleke, še-
 vijotov, kamgarnov in lodnov, plptna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih
 in pisanih posteljnih odev, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**.
Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in naj-
 bolje kakovosti. **Srajce, jopice in hlače** za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

652-6

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki

RUDOLF RUS

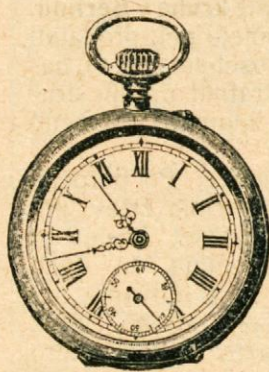
v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885

**Prva in največja zaloga
 ur, zlatnine in srebrnine.**

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
 množini po najvišjih dnevnih cenah
 kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
 budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52-9

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
 (lastno premoženje) nad
 352.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 $\frac{1}{2}$ % na leto
 in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer
 dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača poso-
 jilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsa-
 kega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1913. je bilo
 stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 442 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone kron.

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentne-
 ga davka, katerega
 plačuje hranilnica iz
 lastnega. Narasle in
 nedvignjene vložne
 obresti pripisuje h ka-
 pitalu vsakega pol leta
 — to je dne 30. junija
 in dne 31. decembra
 — ne da bi bilo treba
 vlagateljem se zgla-
 šati radi tega pri hra-
 nilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg
 lastnega rezervnega zaklada mestna občina
 Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso
 svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge
 res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi so-
 diča denar mladoletnih otrok in
 varovancev, ter župnišča cerkveni
 denar.**

Ta najstarejši denarni
 zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do
 4. ure popoldne.

1 12-6